

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

Uredništvo
se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravništvo
Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto
9.40 K.

za pol leta 4.70 K.

Pozamezna štev. 18 vin.

Proletarska vojska na Švedskem.

Danes so obrnene oči celega civilizirane sveta tja na Švedsko, kjer se bje boj, kakoršnega zgodovina še ne pozna, boj brez orožja, boj med proletarijatom in najhujšim njegovim sovražnikom, kapitalizmom. Na Švedskem je generalna stavka. Vse delo počiva in preko 300.000 delavcev stoji mirno pred svojimi delodajalci in čakajo, da se jim obljubi dati zasluženi kruh za njih in njihove družine. Boj je grozen, razširjen po vsej državi in se razteza na vse gospodarske panoge. Ne samo industrija je prizadeta, ustavljen je skoraj popolnoma ves promet in na trgovini občutijo trgovci velikanske zgube. V glavnem mestu Švedske, v Štokholmu, kjer je sicer življenje tako živahno se ti zdi, da ljudstvo umira v celoti. Maie trgovine so zaprte, ker so bili njih lastniki prisiljeni, radi pomanjkanja blaga jih zapreti. Razsvetljava po mestu je slabotna in vsakdo si je že preskrbel nekaj sveč ali petroleja za slučaj, da tudi elektrarna in plinarna preneha funkcionirati. Družine si priskrbjujejo vodo in kopalne bane jim služijo za vodne rezervoarje. Večji zavodi si zopet pripravljajo domače peči, da si napečejo kruha, katerega v pekarnah ni mogoče več dobiti. Časopisi so ustavljeni, ali popolnoma, ali pa izhajajo v manjši obliki. Na cestah ne vidiš ne tramvajev, ne kočij. Zjedno besedo, vse mrtvo; zdi se ti, da si na pokopališču.

V zadnjih desetih letih se je industrija na Švedskem jako hitro razvijala. Ta razvoj pa je delavstvo obrnilo tudi v svoj lasten interes s tem, da si je ustrojilo močne organizacije. Od 500.000 industrijskih delavcev je organiziranih 230.000 in se vsled tega nimamo čuditi, da so s svojimi zahtevami, katere so v času industrijelnega razvoja stavili na svoje delodajalce, tudi popolnoma prodrli. Švedski kapitalisti, ki ne poznajo moderne industrijelne politike ter so na drugi strani nezmožni racionelno urediti produkcijo, so ob času sedanje krize kar planili po delavstvu. Odpuščali so delavce kar trumoma in jim konečno tudi hoteli vse one koncesije, katere so tekem let v trdih bojih iz njih izsilili. Hoteli so jim iztrgati mali delež, ki si ga je delavstvo priborilo na kapitalističnem dobičku in zmanjšati jim njihove plače. Napravili so naskok na organizacije, katere so hoteli z izprtji v velikem stilu popolnoma uničiti.

Kljub krizi pa je švedski proletarijat ostal organiziran kompaktno, in se za to ob času naskoka od strani kapitalistov zavedali svoje moči in discipline. Vzdignili so se kot en moč in nastopili z generalno stavko proti združenju vojski kapitalistov, ki je pretila zatreti njihove človeške pravice, ki je hotela zopet usužnjiti njihove družine.

To je dalo povod temu groznemu boju. Kapitalistično časopisje trosi v svet laži,

češ da so boj izzvali delavci s svojimi pretiranimi zahtevami, ki bi bile nevarne razvoju industrije in bi nanjo učinkovale naravnost uničevalno. A resnica je le jedna, da so namreč boj izzvali kapitalisti in v prvi vrsti z sistematičnim znižavanjem mezd. Gotovo, kapitalizem ne prikrije svoje umazanosti, ako ne z lažmi. Vse, kar meščansko časopisje v tem boju pisari o nekakih višjih interesih industrije, katerim preti uničujoča proletarska vojska, so same prazne fraze, katerih se danes ne more več uveljavljati niti v vulgarnem meščanskem narodnem gospodarstvu. Delavec, to je produktivni človek, reprezentira danes najvišjo vrednost. To ve kapitalizem prav dobro in se zato tudi vedno trudi, to vrednost izkoriščevati v svoje osebne interese, kolikor je le mogoče. Ni mu mari niti malo interes delavca, onega ki mu donša ves dobiček. Z neracionalno in anarhistično produkcijo si vstvarja, sebi samemu velikanska bogatstva, ki imajo posledico krize in slabih časov za cele mase ljudstva. In če se takemu početju izmозgano ljudstvo zoperstavi, tedaj meščansko časopisje nizkotno kriči, da so v nevarnosti višji interesi. Jeli morebiti vse ljudstvo manj vredno nego so vredni posamezniki! Jeli blagostanje posameznika višji interes nego je blagostanje ljudstva!

Švedsko delavstvo je nastopilo boj za blagostanje ljudstva, boj tedaj proti tlačiteljem vzvišenih interesov. K temu boju so bili oni prisiljeni. Stali so jima le dve alternativni razpolago: odpovedati se vsem pravicam in se pustiti usužnjiti, ali pa proklamirati generalno stavko. Njih položaj je bil tedaj tak, da so bili prisiljeni zgrabiti za najsrajnejše sredstvo. Saj zgubiti vendar nimajo ničesar drugega, ako uporabimo tu besedilo komunističnega manifesta, nego verige, s katerimi so zvezani. Če govorimo na drugi strani z Marxom in Engelsom, moramo seveda tudi reči, da si švedski delavci sto generalno stavko tudi celega sveta še ne bodo pridobili. Toda njihovi potomci bodo to stavko cenili kot odločilno bitko v krutem boju med buržoazijo in proletarijatom.

Boj, katerega bje danes švedski proletarijat, ni bil začel nepremišljeno. Prvi je seveda, katerega bomo beležili v zgodovini razvoja socializma in je zato toliko večje vrednosti. Koliko se je že govorilo na različnih kongresih kapitalistov o generalnih izprtjih delavcev in koliko se je na drugi strani že pisalo o generalnih stavkah. Do danes se ni poskusilo ne jedno ne drugo, kar pred temi najsrajnejšimi sredstvi v gospodarskem boju med buržoazijo in med proletarijatom so se strašili oboji. Švedski proletarijat pa je preskočil plot teorije in je organiziral ono vojsko, o kateri se je do danes svet le razgovarjal, da je sicer mogoča, a da v doglednem času gotovo še ne pride do faktičnega spopada. Švedska generalna stavka je tedaj velikanskega pomena

za prihodnost proletarijata: v njej pač moramo beležiti začetek nove dobe v boju celokupnega svetovnega proletarijata za socializem. To generalno stavko ni smatrati za lokalni boj, ni boj, ki bi imel morebiti važnosti samo za Švedsko, to je boj, ki interese sira tudi nas vseh. Če je mogoče švedskemu proletarijatu ustaviti vse delo v celej državi, potem je kaj takega mogoče tudi v drugih državah, ki bodo Švedski gotovo prejealnej sledile.

Radovedno pričakuje ves svet, kak rezultat bode ta boj imel. Solidarnost, katera se pokazuje ne le mej švedskim delavstvom samim, nego sploh med zavednim delavstvom vseh držav, nam daja upanja, da zmaga pravična stvar.

Tamošnji železničarji so sklenili, da vsak njih odstopi od svojega tedenskega zaslužka po 5 kron za delavce ki stavkajo; na isti način pa so priskočile na pomoč stavkajočim tudi nekatere druge kategorije delavstva, ki še niso ustavili delo. Bati se je pa, da tudi prometni delavci stopijo v stavko, ako bode kapitalistično časopisje še naprej tako ščuvalo proti delavstvu. Gotovo bi se to tudi zgodilo, če bi podjetniški oddali svoja dela v inozemstvo. V tem slučaju moramo seveda računati na pomoč izvanšvedskega proletarijata, ki bode gotovo priskočil na pomoč svojim bratom, sotrpinom. Gotovo je, da te stavke kapitalizem ne aguši s silo, kakor bi hotel. Vsa simpatija je na strani delavstva. Po vojašnicah se trošijo letaki z napisi: Ne streljajte na povelje svojih predstojnikov proti svojim bratom. Nadati se je tedaj zmage, ki bode v čast švedskemu proletarijatu in znak napredka v gospodarski revoluciji.

Toda, naj ta boj konča kakor hoče, proletarijat vsega sveta bode uvidel, kako potrebna je organizacija in kako intenzivno je treba delati za nje razvoj, v ožgled temu da imamo sličnih bojev pričakovati prejalnej povsod, kjer je proletarcev, ki se hočejo rešiti iz kapitalistične sužnosti. Podjetniške organizacije postajajo vedno močnejše in njih nasilje raste od dne do dne, da bi potisnili proletarijat nazaj pod nekdanji jarem podjetniškega absolutizma. Države postopajo z vedno večjo enerzijo, d-ugonobijo današnje moderno socialistično gibanje, pomagajo na vseh straneh nasprotnikom ljudskih strank ter jim dajejo v to svrhu na razpolago v svoje upravne oblasti, policiste in celo sodnike. Proletarcevi je tedaj delovati s toliko večjo enerzijo in pripravljati se je vsem na boj, kakor ga vojujejo švedski sotrpini. Švedski proletarijat nam bodi vsem v izgled. V njem glejmo svojega zastavonošo, ki nam je odprl vrata, v trdnjavo kapitalizma, kjer bomo v prihodnosti izvojevali vsi s slično brzanostjo vojevali naustrašen »švedski« boj, za enakost, bratstvo in svobodo.

Deželnozbornske volitve na Goriškem

Deželni zbor goriški je razpuščen ter so razpisane volitve v splošni kuriji na dan 26. septembra t. l. t. j. na zadnjo nedeljo v mesecu. Splošna kurija na Goriškem je deljena na italijanski in slovenski oddelek, ter voli vsak oddelek po tri poslance. Tudi v italijanskem delu dežele, t. j. v sodnih okrajih Kormin, Gradišče, Trzič in Červinjan prebiva mnogo pripadnikov socialno-demokratske stranke slovenske narodnosti, zato velja ta naš poziv vsem železničarjem slovenske narodnosti, ali že službujejo v slovenskem ali furlanskem delu dežele.

Rok za volitve je skrajno neugoden. Velik del pripadnikov socialno-demokratske stranke tvorijo zidarski in stavbinski delavci, delavci na železnicah in drvarji, ki gredo v svet na delo spomladi in se vrnejo šele pozno jeseni, navadno po sv. Martinu nazaj. Znatno število glasov, ki bi se oddalo socialnodemokratskim kandidatom, odpade na ta način. Protest na c. kr. namestništvo je bil zavržen z neutemeljeno motivacijo, da deželni zbor goriški že par let ne dela in je nujna potreba, da se v najkrajšem času sestane. Socialno-demokratska stranka je tako nakazana v prvi vrsti na glasove železničarjev. Nele da so železničarske organizacije na Goriškem takorekoč jedro stranke, razpolagajo one tudi s prav izdatnim številom glasov. Računa se, da je na progah bohinjske železnice od Opčin pa do Podbrda, na vipavski železnici Gorica-Ajdovščina, na južni železnici Gorica-Nabrežina in Gorica-Kormin preko 1200 železničarjev, po večem upravičenih, oddati glasove v splošni kuriji. Razmerje strank na Goriškem je tako, da stoji na eni strani klerikalna stranka, ki je do sedaj šest let absolutno vladala v deželi na veliko gospodarsko in moralno škodo prebivalstva, po drugi strani pa je liberalna stranka (ali kakor se sama imenuje: narodno-napredna stranka), katero vodi malo število oseb, ki brezvestno in neovirano gospodarijo z denarnimi in gospodarskimi zavodi s pretvezo, da gre za koristi trgovskega in obrtnega stanu, dejansko pa le zastopa osebne in zasebne interese. Proti klerikalni stranki nastopa ta liberalna klika in išče zaveznikov posebno v kmečki stranki in je menda drzna dovolj, da računa celo na glasove socialno-demokratske stranke pod geslom: vse proti farjem! Tako je ta stranka že pri zadnjih volitvah v deželni zbor nastopila, ko se ji

je, da si je sama precej šibka, posrečilo v zvezi s takozvano agrarno stranko priti v ožjo volitev in s pomočjo socialno-demokratskih glasov zmagati v splošni kuriji proti klerikalni stranki. V zahvalo za to pomoč, katero je socialno-demokratska stranka izkazala združeni liberalno-agrarni stranki v svrhu, da se vrže dotedanje brezvestno klerikalno gospodarstvo v deželni hiši, je voditelj liberalno-agrarne politike, lastnik in urednik »Soče« najbrezobzirnejše sramotil socialno-demokratsko stranko in drzno tajil, da je socialno-demokratska stranka sploh kaj pripomogla zmagi svobodomiselnih elementov.

No, razmerje med klerikalno in liberalno-agrarno stranko je ostalo danes isto, kakor je bilo, in obedve skupine sta nakazani na sodelovanje socialnodemokratske stranke. Vsled tega so tudi te volitve za stranko posebne važnosti, ker pri tem stranka pokaže svoj vpliv in svojo disciplino. Če bi tudi socialno-demokratska stranka ne imela več glasov kakor one železničarjev, je gotovo, da postane pri volitvah odločilna.

Zato se obrača podpisana deželna organizacija že sedaj na železničarje, ki so kakor povsod v Avstriji jedro socialnodemokratske organizacije, ki so v boju za svoj obstanek po drugi strani vezani na krepko politično organizacijo socialnodemokratske stranke, da se že sedaj lotijo potrebnega dela. Predvsem je treba, da zaupniki železničarskih organizacij doženejo, kateri železničarji imajo volilno pravico, t. j. kateri so 24 let stari in prebivajo že eno leto v deželi, in da pregledajo dotične zapiske pri županstvih in reklamirajo volilno pravico za nevpisane železničarje. Pri reklamacijskem postopanju jim je na razpolago deželno tajništvo podpisane organizacije. Najbolje bi bilo, da si zaupniki vsake vplačevalnice sestavijo posebne volilne odbore, ki naj z zmiselno agitacijo za volitve med železničarji prično in vodijo volitve.

Podpisana deželna organizacija se trdno zanaša, da železničarji uvidijo potrebo političnega sodelovanja in da tako zavestno pripomorejo tudi socialnodemokratski stranki na Goriškem do željenega vspeha in moči.

Vsa potrebna pojasnila daje podpisani odbor pod naslovom: Josip Petejan, tajnik deželne organizacije v Gorici, Via Teatro št. 20. I. nadstropje.

V Gorici, 27. julija 1909.

Politični odbor jugoslavenske socialnodemokratske deželne organizacije goriške.

Dr. Tuma.

Jos. Petejan.

Čez dvesto let.

Satira. Spisal F. S. Milovan.

V dvajsetem stoletju je živel v južnih pekrainah slavne države rod, ki se je začel prav dobro razvijati, ter si pridobivati kulturo drugih rodov. Mnogo koristnega je posnel od svojih sosedov, a tudi mnogo napak.

Vladale so pa takrat tudi neznosne razmere. Bogataši in podjetniki so odirali ljudstvo da je bila groza. Posebno je bilo to pri železniških upravah v navadi. Uslužbenci so bili pravi sužnji. Vsako najmanjše olajšanje njih težavnega gmotnega stanja jim je uprava trdovratno odklanjala. Niti najpotrebnejšega za življenje jim ni hotela, privoliti; tirala jih je v obup.

Nič dosti boljše se ni godilo drugim delavcem. Ni bil pač še čas pravega spoznanja, in ubogo ljudstvo si ni znalo pomagati.

A kadar je sila največja, je pomoč najbližja! Vstal je ubogemu rodu rešitelj, ki je imel voditi ljudstvo iz bede in pogina. Ime tega slavnega moža je bilo: dr. Šušmar.

Ta slavni mož je stopil, pred svoje ubogo ljudstvo. »Dragi moji«, začel je, »za-

vedajte se vendar enkrat, da ste Hotentoti, toraj tudi ljudje. Zahtevajte, kar vam gre, posebno pa se zavedajte katerega roda ste, ter ne bratite se z drugimi rodovi. To bi vam bilo v pogubo. Omikali ste se že zadosti in zdaj je treba, da pokažete, kar znate, da pa ne zabredete v stran, Vas hočem voditi. Slušajte me zvesto, ker jaz vam ne obetam samo boljše bodočnosti, kakor na primer socialni-demokratje, — opozarjamo, da so bili le-ti takrat že močno razširjeni po svetu, — temveč še vse kaj drugega, da, če hočete tudi lepo modro barvo iz neba. Tako lepo »nafarbani« bodemo neranljivi kakor je bil svoj čas Friedsig od sosednega roda Botokudov, ki živé po severnih in zahodnih pekrainah našega širnega kraljestva; pomazal se je namreč s krvjo ubitega zmaja«.

»Vedite, da Vas hočem voditi do konca svojih dni: ne bojim se ničesar, niti vruga ki ima kozje parklje in pa rdečo obleko. Sicer se rdeče barve bojim od nekdanjega vrag križa, a to nič ne de. Le pogumno za menoj! Krepko se udarimo s sovražnikom, če nam pojde za kožo, jo pa pogumno odkurimo da sovražnik ne uniči toli čvrstih in korajžnih mož, ki jih potrebujemo za rešitev našega roda.

Burno so odobravalni poslušalci govornikove besede. In res, nekaj se jih hitro pri-

Podatki iz računskega poročila za leto 1908 južno-železniške bolniške blagajne.

Kakor smo svoj čas objavili, se je pri tej blagajni izvršila važna sprememba v pravilih z ozirom na vračunanje neprestanega članstva. Nadalje smo objavili okrožnico tičečo se privolitve zdravnih kopeli.

Danes pa hočemo objaviti splošni obris poslovanja, da dobijo člani, ki se za to zanimajo, pregled o delovanju odbora v korist članom.

Ugodno gmotno stanje blagajne je omogočilo, da zamore ona za člane vedno več storiti, oziroma razširiti prejšnje ugodnosti.

Ned drugim se namerava brezplačno zdraviti na stroške blagajne tudi obitelj članov in ji brezplačno dajati potrebnih zdravil.

Že lansko leto smo poročali, da je stavil izvoljen odbornik Scherbaum predlog za uvedenje obligatoričnega zdravljenja obitelji in brezplačnega dajanja zdravil oboleli obitelji. Cela akcija pa je močno ovirana vsled odpora zdravnikov.

Zdravniki, ki so izvolili v zastopanje svojih interesov komite obstoječ iz petih članov, so odgovorili na željo blagajne, da bi prevzeli tudi zdravljenje obitelji, s tem, da so podali obsirno spomenico. Od nje uvaževanja je odvisno nadaljno postopanje napram odborovemu načrtu.

Pri tem smatramo za potrebno, da povemo članom blagajne, koliko vpoštevajo ti gospodje izvoljene odbornike in kaj mislijo o njih delovanju. V svoji prošnji, oziroma spomenici na gosp. generalnega ravnatelja pravijo namreč ti gospodje, da hoče blagajnični odbor pri novih nastavljanjih sam voliti zdravnike in da se odloči le za istega, ki trobi v njegov rog, ali pa kaže, da bode voljno orodje, ker je naravno, da primanjkuje odboru pripravnostna veda pri stvarni razsodbi. Nadalje, da je nedostatnost, — ki se že razrašča do kalamitete, — nadzorno potovanje izvoljenih (nikdar pa, imenovanih) odbornikov. Ta potovanja niso nič drugega nego povpraševanja, če dotični zdravnik

druži imenitnemu možu najnovejšemu rešitelju ubogega tlačnega ljudstva. Toda žal! Najbolj tlačeni in zaničevani se niso odzvali temu klicu, ter so rajši ostali zvesti socialni demokraciji, četudi jim je ta manj obetala. Menili so, socialna demokracija nam je vsaj že pokazala, da se z njeno pomočjo res kaj doseže, ter je vsikdar tudi držala svoje obljube. Počakati še hočemo malo, da vidimo, kaj zamore nov rešitelj ljudstva.

Istega mnenja je bila tudi večina ljudstva, ki dosedaj ni pripadala ne desnici, ne levici.

Kakor nas zgodovina uči, so čakali siromaki zastoj do današnjega dne.

Ko je rešitelj ljudstva videl, da nima mnogo pristašev, bil je nekako oh »korajžo«. A vendar si je mislil »kšeft je kšeft«! Če hočem »kšeft« narediti, je treba ljudi slepariti!

Ker najbolj zatiranih ni mogel pridobiti zase, se je obrnil do podjetnikov, da mu oni pomagajo reševati ljudstvo.

Začel se je plaziti okoli vseh, kjer je za se vohal peneze. Laskal se je vsakemu da bi ga pridobil za dobro stvar, za rešitev ljudstva.

Reševal je ljudstvo nekaj časa. Ker pa je svojim pristašem storil preveč dobrega

marljivo obiskuje, če povoljno zapisuje zdravila, če povoljno priznava in primerno vpošleva nezgodne slučaje ali pa če sploh daje povoda tožbam. Iz tega vzroka se sklicujemo na Vaš čut pravičnosti in na Vašo akademično stanovsko zavednost ter prosimo da odpravite poniževalna in žalilna nadzorna potovanja poduradnikov in uslužbencev, preden storimo prvi korak do samopomoči.

Razen tega menijo ti gospodje, da ni moči njih stremljenju ugovarjati niti iz gmotnega niti iz stvarnega stališča. Radi tega so vložili pri gosp. dvornem svetniku prošnjo, da se omogoči vstop v pokojninski sklad za uradnike vsem železniškim zdravnikom kateri imajo trdne dohodke 1400 kron (najnižja uradniška plača) ali pa več. Napredovanje naj se vrši na isti način, kakor pri ostalih uradnikih istega plačilnega razreda. (Status I.)

Nadalje zahtevajo tudi gospodje, da se jim dovoli dokup let v pokojninski sklad pri čem se jim spregleda prestop starostne meje do 45. leta, in pa minimalno pokojnino za vdove.

Za iste železniške zdravnike, ki dobivajo letnih 750 do 1400 kron, se zahteva sprejem v pokojninski sklad za uslužbence, z opombo, da se priredi napredovalni šema, po katerem bi napredovali vsi železniški zdravniki s plačo pod 1400 kron. Ostali, ki imajo manjše dohodke kot 750 kron, naj bi dobivali primerno trajno starostno rento iz že obstoječega podpornega sklada za železniške zdravnike.

Tukaj navedene zahteve tvorijo le majhen del iz njih spomenice, o katerih naj bi se posvetoval od odbora izvoljeni komite pri razpravah z g. železniškimi zdravniki, oziroma z njih namestniki.

Protí navedenim gmotnim zahtevam nimajo ničesar ugovarjati izvoljeni odborniki, toda dolžni so v korist svojih volilcev zavzeti stališče proti brutalni in prismojeni zahtevi, naj bi generalni ravnatelj južne železnice kar prečrtal, odpravil vse pravilne in postavne pravice izvoljenih odbornikov.

in je svojo obljubo tudi v tem dobro izvršil, da jih je prav pošteno „nafarbal“, so mu začeli drug za drugim obračati hrbet, ker niso mogli več prenašati tolikih „dobrot“. Da bi svojcem vzbudil pogum je vedno govoril o veliki vojski, ki jo ima za seboj.

In zopet se je ljudstvo začelo obračati drugam, kjer jih niso vedno na to le opozarjali, da so Hotentoti, temveč da je treba v zagotovilo boljše bodočnosti privojevati si človeških pravic, ker tudi Hotentoti so ljudje kakor drugi.

Vsled tega se je rešitelj ljudstva, doktor Šušmar, same jeze in nevoščljivosti pogreznil v globočino pozabljivosti. Samo »zizibambula«, skupno ime njegovih pristašev kakor tudi njegovo slavno ime se je ohranilo v spominskih listih do današnjega dne.

Kakor vidimo imamo sedaj, v leta 2109. mnogo boljše razmere nego so bile tedaj. Če bi danes prišel še kak tak »rešitelj« z nazorí dr. Šušmarja, bi ga gotovo zaprlí v norišnico, ali bi ga pa izgnali iz domovine, v kraj, kjer bi ne mogel nikomur škodovati.

Danes se nam ni treba več bati, da pride kak usisljiv prenapetnež ker bi bil v svojem reševanju ljudstva osamljen. Danes nam ni treba več rediti bogatih lenu-

Iz navedenega vidijo člani blagajne, kam merijo reformacijske ideje zdravniškega odbora, in kakšnega ravnanja se imajo nadejati, če bodo kot uradniki definitivno nastavljeni ti napuhnjeni gospodje.

In če je ravnanje s člani še tako surovo, brutalno in nemarno, vendar noče ta gospoda nikomur prepustiti kritike o svojem delovanju ali nedelovanju, ker mi nestrokovnjaki ne moremo presojeti takšnega lenega, nemarnega in brezbržnega ravnanja.

Vsak, kdor ni študiral zdravilstva, ne razume toraj po mnenju teh gospodov ničesar, oni pa séveda vse. Od 10.000 uslužbencev izvoljen odbornik ne velja pri g. železniških zdravnikih nič in tudi nima ničesar govoriiti. Ker je zakonodajalec spoznal že pred 20 leti, da je potrebno priznati vsaj nekaj pravic tudi izvoljenim odbornikom, je to tudi določil v § 30, točke i in k. Točka i daje odboru pravico da nadzoruje ravnanje železniških zdravnikov pri postrežbi bolnikov; točka k pa mu dovoljuje izvrševati nadzorstvo.

Te dve točki sta trn v peti lenim in brezbržnim železniškim zdravnikom, ki ne opravljajo svojih dolžnosti. Toraj zahtevajo v svoji spomenici od generalnega ravnatelja južne železnice njih odstranitev.

Da ne more ena oseba, četudi je najvišji uradnik velikega podvzetja, odstraniti niti ene zakonske določbe, to se tem modrijanom niti ne sanja.

Zdravniku, ki vestno izvršuje svojo dolžnost, se ni bati nadzorstva.

Toda gospodje nočejo nadzorstva, samo da zamorejo delati, kar se jim poljubi.

Gorje železniškim uslužbencem, če bi prišlo kedaj do tega! Ta gospoda delala bi v svoji domišljavosti, kar bi hotela. Uslužbencem, ki bi se drznili pritožiti proti samolastnemu postopanju železniškega zdravnika, bi si nakopal s tem disciplinarno preiskavo in celo kazen.

Izvoljeni odborniki si niso nikdar privsajali kritike o zapisovanju zdravil; kritizirali pa so, če zdravnik ni obiskal bolnika, ki se ni mogel podati k njemu, ali pa če

hov, kakor je to bilo takrat, ko je doktor Šušmar uganjal svoje burke. Sedaj vsak uživa sad svojega dela.

* * *

Podal sem Vam s temi vrsticami življenjepís slavne „zveze na narodni podlagi“ med velikim hrupom rojene, ki je po kratkem bolehaajočem življenju mirno v gospodu zaspala.

Vodja te zveze je bil korenjak, ki je dobro znal vihteti gorjačo, in z njo drugim vtepati svoje nazore.

Prav imate, ako menite, da je bilo to le leta 1909 mogoče in da se sedaj ne more več prigoditi!

Ne bi Vam omenjal te zgodbe, a ker je značilna za razmere dvajsetega stoletja, ter nam kaže po kakih bojih smo prišli do edinosti in do sedanjega blagostanja sem jo zapisal. Ob enem pa tudi radi tega, ker je bila ravno pred dve sto leti ta družba na svojem vrhuncu. Od te dobe je vidno propala. Ni ji pomagalo krumirstvo, ne stavkolomstvo in druge take lepe reči. Bila je kakor enodnevna muha, ki se zjutraj izvali, a zvečer že pogine.

jih je poredko obiskoval ali celo surovo in brutalno ravnal z njimi.

Da je dolžnost odbora preiskati take pritožbe blagajničnih članov ter presoditi solí vtemeljene, to bode menda zapopadel vsak razsoden človek. Toda gospodje železniški zdravniki tega do sedaj še niso zapopadli, temveč ugovarjali so temu v svojih strokovnih glasilih, pri čemur so se oprijeli celó neresnice.

Da se pri toli napetem razmerju med odborom in zdravniki ne razpravlja z veseljem v dosego, podlage ki bi bila obema strankama povoljna, je umevno. Te razprave so se prekinule meseca februarja, ker je bilo treba nabrati statističnega materijala za novo razdelitev okrožij. Znaprej naj bi ne imel noben železniški zdravnik v svojem področju več nego 600 članov z ženami in otroci vred.

V to svrhu je bilo treba dognati število družinskih članov in kraje, kjer isti stanujejo, in to potom števnih listkov, da se zamorejo določiti okrožja. Ves materijal ima sedaj načelni zdravnik v svrhu razdelitve okrožij. Koliko časa bode rabil ta gospod v izvršitev te naloge, bomo še-le videli; upamo pa, oa bode to kmalu izgotovil pri svoji znani marljivosti, da se bode moglo vendar enkrat razpravljati in sklepati o tem.

Dosedaj uslužbenci še nimajo pravice, zahtevati brezplačnega zdravljenja družinskih članov od železniškega zdravnika, na kar posebej opozarjamo.

* * *

V sledečem Vam podajemo natančneje poročilo o računskem sklepu:

Bolniških dni je bilo v l. 1908 553.350 dni
mej tem ko jih je bilo v l. 1907 596.373 „
toraj zmanjšanje za 43.023 dni

V odstotkih je bilo od delavnih dni v letu 1908 bolniških dni 6.13% proti 6.93% v letu 1907.

Povprečno pride na člana 17.33 bolniških dni v l. 1908 proti 19.45 v letu 1907. Povprečna trajnost bolezni je bila v letu 1908 16.61 dni proti 19.23 dni v l. 1907.

Kar se tiče

računskega sklepa

za l. 1908 moramo reči da je ugoden, ker je vkljub kurzni zgubi 22.698.90 kron, dosežen poslovni prebitok 49.269.65 kron. To je pa tembolj vpoštevati, ker so zopet znatno narasli izdatki v vseh naslovih. Podobnega zaključka že ni bilo od l. 1898 sém.

Nadomestni sklad znaša toraj koncem leta 1908 1,108.348.72 kron.

Sledeča tabela nam omogoči primero

Dohodkov

poročilnega leta z dohodki leta 1907.

DOHODKI	1908	1907	t b r a j	
	kron	kron	več	manj
2 ^o / _o doneski članov . . .	625.852.71	561.665.97	64.186.74	„
3 ^o / _o doneski članov . . .	23.448.18	7.924.66	15.523.52	„
donos. družbe	312.926.39	285.969.65	31.956.74	„
drugi dohodki		3.80		3.80
Obresti	44.450.76	43.375.41	1.080.35	„
Skupaj . .	1.006.678.04	843.934.49	112.743.55	

Znatno naraščaj 2% članskih doneskov in z njim tudi družbinsih doneskov je nastal vsled tega, ker se je zopet pomnožilo število članov. Razen tega je na to vplivalo v polni meri tudi koncem l. 1907. uvedeno povišanje plač.

Znatno zvišanje 3% članskih doneskov ima svojo podlago na tem, da se ni nikdo oprostil dolžnosti zavarovanja proti boleznim in da je vsled novega plačilnega reda za uradnike večina članov-uradnikov že v istih plačilnih stopnjah, v katerih morajo sami plačati polne 3% doneske.

Vrsta „obresti“ v znesku . Kr. 44.450.76
 obstoji iz prejetih obresti
 od „ 33.557.92
 iz obresti kontokorentnega
 imetka pri družbi „ 626.41
 in pa iz komadnih obresti od
 31. decembra 1908 „ 11.266.43

Skupni dohodki so se zboljšali proti lanskemu letu za 12.6%, mej tem ko l. 1907 le 11.3%.

Če primerjamo skupne dohodke K. 1.006.678.04
 skupnimi stroški „ 957.408.39

tedaj dobimo gori omenjeni poslovni prebitok K. 49.268.65
 toraj je 31. decembra 1907 izkazani nadomestni sklad „ 1.059.079.07
 narasel na „ 1.108.348.72

V gori označenih izdatkih so obseženi tudi

pomnoženi izdatki

bolniške blagajne, ki so nastali vsled spremembe pravil uvedene l. 1889.

Ti so stroški razvidni iz sledeče tabele:

	Pomnoženi izdatki za leto 1908	slučaji	Kron
I.	Vsled podaljšanja roka za prejemanje bolniških podpor na 40 tednov, eventualno na 1 leto za 39.772 bolniških dni	391	69.189.22
II.	Vsled izplačevanja bolniških podpor tudi med zdravljenjem v bolnišnicah	1034	21.311.69
III.	Vsled določenja najmanjšega zneska 60 kron za pogrebne stroške, zopetno uvedenje certifikatov za pogrebne stroške in zvišanje podpor za pogrebne stroške na 25 kratni znesek dnevne plače	427	14.484.69
IV.	Vsled izplačevanja izvanrednih podpor v gotovini: v 944 slučajih vsled obolelosti članov K 27.975 v 1241 slučajih vsled obolelosti druž. članov „ 35.177 v 97 slučajih zaostalim umrlih „ 3.900 članov	2282	67.052.—
V.	Vsled izplačanja podpor pri porodih (§ 16, točka 27)	3469	41.628.—

Naraščanje stroškov za zdravila in kirurrgične pripomočke ni posebno. Kar se tiče zdravil, smo vporabljali tudi v pretečenem letu lekarnarski popust, ki je določen od c. kr. ministerstva za notranje stvari.

Kar se tiče razvoja

IZDATKOV

bolniške blagajne v l. 1908 v primeri z istimi v l. 1907, je razvidno iz sledeče tabele:

IZDATKI	1908	1907	tedaj	
			+	-
KRON				
Bolniške podpore	554.932.03	538.790.56	16.141.48	»
Stroški za zdravnike in bolniške kontro- lorje	94.595.08	93.115.72	1.479.36	»
Zdravila	75.857.98	69.646.97	6.211.01	»
Kirurgična sredstva	5.737.25	4.579.81	1.157.54	»
Kopeli	10.091.19	13.503.43	»	3.412.24
Stroški za bolnišnice	44.362.60	40.047.78	4.314.82	»
Transportni stroški	723.87	825.90	»	102.03
Pogrebni stroški	30.112.62	29.291.73	820.79	»
Zdravilni stroški	7.780.47	6.445.50	1.334.97	»
Upravniški stroški	1.836.50	1.886.60	»	50.10
Stroški za podpore pri porodih	41.628.—	38.328.—	3.300.—	»
Podpore	67.052.—	71.301.—	»	4.249.—
Razno		22.62.—	»	22.62
Kurzna zguba pri efektih	22.698.90	23.671.60	»	972.70
Skupaj	957.408.39	931.457.11	25.951.28	»

vplivalo v polni meri v l. 1907 izvedeno povišanje plač.

V bolniških podporah izkazan znesek K. 554.932.03
 ne obsega tudi svote » 56.211.02

ki je bila sicer izplačana pri bolniških podporah, a je bila deloma sprejeta od dotičnih zavarovalnic proti nezgodam, deloma pa vrnjena od članov, ki so nepravno sprejeli bolniške podpore.

Zdravniški stroški za bolniško kontrolo so neznatno narasli z ozirom na to, da se v l. 1908 ni zvišala plača nobenemu zdravniku. Znašali so skupno . . . K. 125.011.58
 Prt tem, da je preteklem letu prispevala družba znesek . . . 30.416.50
 je ostala bolniška blagajna obremenjena z gori izkazanim zneskom » 94.595.08

Stroški za bolnišnice, transportni in pogrebni stroški so ostali približno pri vsakoletnih številkah in jih toraj ni treba posebej razlagati.

Kar se tiče zdravilskih stroškov, so isti zopet narasli za 20 odstotkov. V pojasnilo navedemo, da se je tudi pretečeno leto stremilo za tem, da se omogoči vporaba zdravilnih kopeli članom, ki so jih potrebni, na stroške blagajne. Dosegle so se tudi nove zveze z dravilnimi zavodi.

Vzdrževalo se je:
 V Hörgas-u 6 članov s troški K 1908.—
 » Pistyan-u 3 člani » » » 344.81
 » Toplicah Nr. 4 » » » 410.90
 » Hall-u 2 člana » » » 120.—
 „ Karlovih Varih 1 član „ „ „ 160.40

Nadalje so se plačale zdravilne kopeli za člane, ki bili primorani obiskati Krapinske toplice, Baden in pa Franjeve vari.

Izdatki se toraj sploh niso znatno povišali.

Zvišanje znaša v poročilnem letu le 2.8 odstotkov proti 19.4 odstotkom v letu 1907.

Pomenljivo je, da so se zopet zvišale bolniške podpore v kljub manjšemu številu bolniških dni, čeravno se zamore reči, da ni veliko absolutno zvišanje (2.9 odstotkov). Vzrok temu je isti, kakor pri zvišanju doneskov, da je namreč v poročilnem letu

Nadalje se je zdravil na blagajnine stroške eden član v Finsenu v »zdravišču za bolehaljoče za lupusom«

Sedanji nadomestni sklad . K. 1.108.348.72
 še ni dosegel po pravilih predpisane višine.

Ker so znašali blagajni izdatki za leto 1906 » 780.051.—
 za l. 1907 » 931.061.—
 in za l. 1908 » 957.408.39
 toraj skupaj K 2.668.510.39
 povprek na leto » 889.503.46
 znaša torej rezerva, ki jo je nabrati po pravilih § 13 » 1.769.006.92
 Manjka še toraj do po pravilih določene svote . . . » 670.658.20

Pretečeno poslovno leto je bilo dvajseto od ustanovitve po zakonu od 30. marca 1888. Vporabimo to priložnost, da vam v sledeči tabeli predočimo razvoj naše blagajne v zadnjih dvajsetih letih:

leto	Povprečno število članov	Skupni dohodki	Skupni stroški	Nadomestni sklad	Opomba
1889		157.732.70	98.109.92	59.622.78	od l. 8. 1889
1890	18.047	734.322.56	333.584.88	460.360.46	
1891	18.386	430.209.24	342.199.78	548.369.92	
1892	17.673	429.502.04	340.463.22	637.408.74	
1893	28.539	449.962.06	373.647.10	713.733.70	
1894	18.642	475.572.90	416.129.16	773.177.94	
1895	20.454	485.469.58	493.616.66	765.030.36	
1896	19.534	503.025.98	457.353.40	814.602.94	
1897	20.720	588.054.80	477.872.92	921.784.82	
1898	21.710	576.681.40	512.297.06	986.159.16	
1899	22.950	591.226.42	621.686.68	955.698.90	
1900	25.041	644.390.38	662.557.89	937.531.39	
1901	26.458	700.052.33	686.508.48	951.075.14	
1902	26.068	732.383.61	663.777.09	1.019.681.66	
1903	25.902	703.096.15	676.403.30	1.086.374.49	
1904	26.091	706.455.93	702.429.66	1.050.400.80	
1905	26.267	741.181.97	717.531.59	1.074.051.16	
1906	28.147	802.601.53	780.051.—	1.096.601.69	
1907	30.659	893.934.49	931.457.11	1.059.079.07	
1908	31.985	1.006.678.04	957.408.39	1.108.348.72	
Skupaj		12.353.424.11	11.245.075.39		

Dopisi

Celje. Zakotno glasilo celjskih »Frankfurterjev«, brez hrena, »Deutsche Wacht«, nesramno napada našo organizacijo v številki od 21. julija t. l. češ da se uslužbenci južne železnice, ker so organizirani, prav drzno vedejo. In tukaj pripoveduje neko bajko, v kateri igra glavno vlogo eksekutor iz Laškega trga, ki je baje po nalogi ondotnega sodišča po zakonitem potu zabrnil žepe nekemu Robidu. Robida se je v družbi svoje žene in nekega železniškega delavca Stvarnika zoperstavil temu za Robido neprijetnemu delu in z nekakim peklenkim veseljem navaja »vahtarca« ojstre kazni, ki jim jih je prisodilo celjsko okrožno sodišče.

In prav po falotsko opezarja južno-železnico na te krvavo-rudeče anarhistične uslužbence.

Resnici na ljubo konstatiramo, da Rudolf Robida ni krvavo-rudeč socialista, ampak da je **črn Benkovičovec**. Druga dva napadana sta pa *indifirentna*.

Falotstvo je pač povsod doma, kjer vihra zastava šovinizma.

Št. Peter. Na tukajšnji postaji uganja adjunkt g. Topolovec svoje sitnosti tako, da je že res težavno delati z njim službo. Včasih daje povelja, ki so za promet in za osebno varnost uslužbencev naravnost nevarna. Tako, je bilo n. pr. dne 5. julija t. l., ko je del vlaka 851 utekel na progo in pri tem trčil ob vlak 79, in to vsled njegovega napačnega ravnanja. Premikaški mojster je opozoril g. Topolovca na nevarnost, ki bi se mogla zgoditi vsled njegovega povelja, toda gosp. adjunkt je zarežal rekoč: »kar zapovem, to se mora izvršiti.

Vsled tega se je pripetila omenjena nezgoda, ker je proga tam precej napeta. Sreča je le, da se ni nikdo uslužbencev ponesrečil.

Sploh pa ravna g. Topolovec z uslužbenci kakor s sužnji. Svetujemo mu, da se čim prej poboljša. Upamo, da bodo zadostovale te vrstice in da se kmalu nanci človeško postopati.

Herpelje - Kozina. Gotovo veste o čem vam hočemo zopet govoriti. Z naše postaje čujete vedno le o jedni sami osebi, to je o našem slovitim načelniku gospodu Handlerju. Molčali smo precej časa, kljub temu, da zadnji čas uganja prave orgije v preganjanju organiziranih uslužbencev. To vse seveda dela v sladki nadi, da so klobase že suhe. Mož se seveda jako moti; garantiramo mu, da se bomo mi smejali zadnji. Klobase so sicer v dimniku pa se jih dim nič kaj ne mara prijati. Eno prešičevo glavo imamo pa še v soli rezervirano za poznejše čase, ko enkrat klobase pojemo. Pa tudi drugih delikates imamo še na razpolago. Človek, kateremu je bila v njegovem življenju glavna naloga komandirati, se temu seveda ne more odvaditi. »Feldvebel« vidi pred seboj vedno le rekrute in celo svet se mu dozdeva vojašnično dvorišče, naj bo v tej ali onej službi. No nadejamo se, da pridemo tudi njemu enkrat na vrh, ker na ravnateljstvu v Trstu se njegovi predstojniki zadnji čas zelo zanimajo zanj. To mu povemo danes zopet, kakor smo mu povedali o vsaki priliki in mu bodemo tudi vselej za naprej kadarkoli se ga bodemo »spominjali«, da se mu v kozji rog ne pustimo vgnati in nas tudi ne bode mogel, že radi tega ne, ker je na naši strani pravica in poštenost. Nič ne dé, če tudi nadaljuje še vedno s svojim neznosnim sekiranjem, ravnateljstvo končno ne pride do prepričanja, da z njim treba proč. V sekiranju se sedaj izkazuje posebno pri portirju in pa pri uslužbencu Josipu Sosiču. Oba sta seveda organizirana in zato imata smrtni greh nad seboj. Pred kratkem je načelnikov pristaš uslužbenec Korošec nekaj zagrešil v svoji službi in se ta pogrešek hoče potisniti na rovaš Sosiča in Zalokarja. Jednega hoče kaznovati s 5 drugega pa z 10 kronami. Nekega dne

je Sosič nadomestoval v službi Ropotca bilo je ponedeljkov dan, zato bi bil pa moral Ropotec vrniti službo Sosiču v torek na to. Tega seveda Ropotec ni storil in ko se je Sosič glede tega pri gosp. načelniku pritožil ga je slednji kar kratkomalo obtožil, češ da se upira izvrševati svojo službeno dolžnost. Ko je nekega dne načelniku naznanil, naj blagovoli iti pogledat Ropotca, ako je z ozirom na varnost priročljivo, pustiti ga v službi, mu je g. načelnik odgovoril: Zato, ker ste mi to naznačili, imate plačat 2 kroni globe i. t. d. i. t. d.

Ostalo pa pustimo za drugokrat, saj se itak kmalu vidimo. Ne zmanjka nam sicer gradiva nikdar, ker nam g. Handler kar sproti polni vrečo. Morebiti vam v kratkem moremo poročati, kaj so ukrenili gospodje pri ravnateljstvu. Baje jim g. načelnik tudi tam že preseda. Razprave so precej pogoste, kakor moremo sklepati iz njegovih uradnih obiskov, ki jih ima v Trstu.

Izpred sodišča. Iz nekega zakotnega klerikalnega slovenskega lističa smo posneli za kranjske razmere prav karakteristično vest, da je namreč sodišče v Kranjski Gori obsodilo nekoga radi razsaljenja časti, ker je svojega tovariša, ali kaj je že bil »zmerjal« z besedo »socialist«. Sodnik je svojo razsodbo utemeljeval s tem, da je v Kranjski Gori biti socialist nekaj nečastnega in zaničljivega in da je tedaj obtoženi s tem pripisoval ovaditelju zaničljive lastnosti. Obdolženi se je pritožil na c. kr. deželno sodišče v Ljubljani in le-to je razsodbo prvega sodnika potrdilo iz istih razlogov. S pravne stališča se motivacija te razsodbe, dasiravno teško vendar še da nekako opravičiti če je namreč res, da prebivalstvo v Kranjski Gori v pristaših socialno-demokratske stranke vidi same zločince in sploh zavržene ljudi. Ravno to pa je žalostno. Če se ljudje v Kranjski gori še toliko za idejami današnjega časa, da smatrajo besedo »socialist« za psovko, moramo le obžalovati, da imamo Slovenci v svoji sredini tako nazadnjaških krajev. Klerikalni list se seveda jako zavoljno izraža o prebivalstvu v Kranjski gori, dočim bi se moral pravzaprav le sramovati obelodanjevati tako gorostasno nazadnjaštvo svojih pristašev v Kranjski gori.

Jesenice. V naši kurilnici imamo strojevnega mojstra, imenom **Avgusta Krančerja**, ki še vedno misli, da živimo v srednjem veku, in da je delavec le suženj ali pa živina, brez vsakih pravic. Ta človek menda sploh ne zna lepo govoriti, ker vedno le laja. Nad delavci kriči za vsako malenkost in jih zmerja s takimi psovkami da nas je sploh sram tukaj jih napisati. Če kdo med delavnim časom dene košček kruha v usta, je že pregrešil toliko, da se Krančerev žolc zlije nad njega. Obžalujemo pa, da strojevni pristav g. Ivan Bodendorfer nima takorekoč nikake pravice poseči v te razmere. Menda ga Krančer ne pusti nič blizu, ker hoče sam pašariti v kurilnici. Delati se mora tako kakor on zapové; g. spodaj pristava delavci ne poznajo. Gosp. Krančer ima pa tudi svojega pomagača, ki mu pridno obdeluje vrt i. t. d. vrh tega pa mu tudi »pošte« nosi in svoje tovariše lažljivo opravlja. Oba Krančer in pa njegov pomagač imata dosti masla na glavi in jima prav prijateljsko svetujemo, naj ne hodita na solnce, ker bi se jima to maslo gotovo scedilo. Posebno ne bodemo več trpeli, da bi Krančerjev »vrtnar« in »poštar« grdil organizacijo bodisi med svojimi tovariši pri delu, še manj pa po gostilnah. Če ta miglje ne bode zadostoval, odvežemo vrečo in začnemo iztresati iz nje. Ne vrjamemo, da bi bilo ljubo, jednemu in drugemu. Če njih veseli, da se večkrat vidimo, potem tudi nas; gradiva imamo prav dosti. Vsim drugim tovarišem rečemo le jedno: Kdor ni z nami je proti nam in tudi proti samemu sebi.

Vrd pri Borovnici. Vrijemite mi, da ne pretiram, če vam rečem, da tu kaj zi-

vimo tako nekako, kakor pravijo da se živi v peklju. Če ne drugo že to samotarsko življenje človeka napravi tako otožnega, da bi obupal, če se ne bi nadejal, da vendar pride dan, ko se preseli v blizino ljudij. Toda ni samo ta samota, pride še revščina in mizerno gmotno stanje, ki tako pritiska na ves duševni položaj železničarja, da res mora misliti, da res živi tam peklenko življenje. Kosem tem pa pride še nenaklonjenost predstojnikov in to celo takih, ki se na zunanje prikazujejo prijatelje uslužbencev. Malo čudno se bode morebiti zdelo onim, ki poznate našega gospoda načelnika, da se moramo pritožiti proti njem.

Čuvaji imajo tukaj po 66 kron mesečne plače. Kaj naj s temi »krajcarčki« ob tej današnji draginji počne!? Morate vedeti da je tudi pri nds vse drago, prostora pa čuvaji niti toliko nimajo, kamor bi mogli vsaditi par krompirjev. Nekateri držijo tudi domače zajce, da si tu pa tem privoščiijo kak košček mesa. No, gospod načelnik pa jim menda tega ne privošči, ali kali. Ni nam razumljivo, zakaj bi se bil sicer pritožil na ravnateljstvo radi tega in posredoval, da se čuvajem prepove reja domačih zajcev. Nečemo zgubljeni o tem besed, ker mislimo, da bode ta malenkost zadostovala in gosp. načelnik popravi, kar je storil napačnega. O tem smo uverjeni toliko bolj ker smo kljub navedenem pregrešku še vedno mnenja, da ni postal morebiti naš sovražnik. Ob jednom pa mu bodi to v poduk, da ne prizanašamo nikomur, ne Petru in ne Pavlu, ker se držimo načela, da ljulko in plevel treba iztrebiti.

Izvoljeni zaupniki skupine Jesenice

pri progovzdrževalnem oddelku in sicer:

Za vse prožne in ogibne čuvaje od Jesenic do Bele peči, Tomaž *Rabitsch*, prožni čuvaj v Beli peči, čuv. št. 5; za vse prožne delavce na progi Jesenice-Belapeč, Miha *Merkelj* iz Kranjske Gore št. 66; za ogibne in prožne čuvaje na vseh ostalih progah, Josip *Schleschitz*, prožni čuvaj čuv. št. 35; za prožne delavce na vseh ostalih progah pa Fran *Čimžar*, prožni delavec na Jesenicah.

Za kurilniško osobje in sicer:

za vse strojevodje, Avgust *Spitzer*, strojevodja na Jesenicah; za vse nadkurjače, vožne kurjače in kurjače snažilce, Peter *Selak*, strojevni kurjač na Jesenicah; za vse delavniške profesioniste in delovodje, Fran *Černotogar*, delavniški kovač na Jesenicah; za vse delavniške delavce, Alojzij *Prestor*, delavec pri premoğu na Jesenicah.

Za osobje na postaji in sicer:

za loko nastavljene in sistemizirane uslužbence, bodisi pri prekladalni ali pa pri ekspedicijski službi, Josip *Pintar*, skladišni nadglednik na Jesenicah; za vse postajno delavstvo, Anton *Glinig*, skladišni delavec na Jesenicah; za placmojstre in vozovne nadglednike, Friderik *Trattner*, placmojster na Jesenicah; za vse premikaško osobje za premikače in nadpremikače, Alojzij *Pavlin*, nadpremikač na Jesenicah; za vse ogibne in kontrolne čuvaje, Josip *Žnidaršič*, kontrolni čuvaj na Jesenicah; za vse ostale kategorije uslužbenstva na postaji Jesenice, Anton *Daršek*, portir na Jesenicah; za vse prožne mojstre, Jakob *Gindl*, prožni mojster v Boh. Bistrici; za vse postajne mojstre in njih namestuike, Karl *Pfaff*, postajni mojster na Dobravi.

Železničarji! Zahtevajte povsod Vaš strokovni list „Železničar“.

DOMAČE VESTI

Spodnja Šiška. Ker svojat pri N. D. O. vedno očita, da se polni sulferajnska šola v Sp. Šiški s pristaši socialno demokratične stranke, v prvi vrsti seveda s železničarskimi otroci, hočemo pregledati, kdo podi otroke v to šolo. Pred dvema letoma se je po dolgem času dvema našima rojakoma posrečilo, priti v domovino. Prvi je prišel s Koroškega, drugi s Tirolskega. Razume se samoobsebi, da so njih otroci v teh deželah obiskovali nemške šole, ker ni bilo slovenskih. Imela sta vsak po eno deklico, ki sta pohajali ena prvi, druga pa drugi razred. „Dasi“ star socialni demokrat, sem jima prigovarjal, da naj prihodnje leto vpišeta deklici v slovensko šolo. To sta tudi storila. Deklica sodruga P. je znala prav dobro slovenski jezik in sicer tako, kakor navadno govori polovica kranjske dežele, ker so v družini govorili vedno slovensko. Hčerka sodruga M. je govorila bolj slabo slovensko; vendar se je pa človek že tudi z njo zgovoril, sicer je pa znala že tudi nekaj slovensko čitati. V začetku šolskega leta peljete materi deklici v slovensko šolo na Resljevi cesti, ker so se imeli preseliti v Vodmat, in bi bile imeli tukaj najbližjo šolo. Deklici sodruga P. je učiteljica pokazala šolsko omaro, hoteč jo skusiti, koliko zna slovensko. Ta ji odgovori: „to je kosten“ (namesto omara). S tem so imeli že povod, da je niso sprejeli v slovensko šolo. Drugi deklici so dali slovensko brati; ker je nekoliko brala, so jo sprejeli. Drugi dan pelje mati deklico k šolski maši. Treba jima je bilo iti čez železniški tir. Slučaj je nanesel, da se je vlak ustavil. Prišli sta pred šolo, ko so učenke že šle iz šole na cesto. Mati se še opravičiti ni mogla, zakaj da sta prišli nekoliko prepozno; učiteljica ju je oštela kar na cesti spričo ljudi, češ, da sta že prvi dan pokazali, kakšni da sta. Dotična gospa je prijokala domu ter mi prišla tožiti: „sla sem iz kranjske dežele, ko nisem znala niti besedice nemškega jezika, hodila sem po Koroškem, Stajerskem in Tirolskem, ali še nikdar nisem doživela kaj takega“. — Seveda, ko bi bila zamudila Hribarjeva mama s svojo hčerko celo šolsko mašo, sem lahko uverjen, da bi se ji ne bilo zgodilo tako. Prvi dan po tem prijoka deklica iz šole, ker je morala za kazen stati, ker ni znala brati kako druge. Za božjo voljo prosi mater, naj jo da zopet v nemško šolo, ker tam ni bila nikdar kaznovana. Tudi njeno spričevalo je kazalo, da je bila ena najboljših učenk. Ker je gospa sodruga P. povedala, kako so njeno deklico prijazno sprejeli v Hutovi šoli, se je odločila tudi druga mati, dati hčerko k Hutu, ker je sprevidela, da se zato tako dela z njo, ker jo hočejo odstraniti. Človek bi mislil, da se bo z lastnim rojakom, ki pride iz daljnih krajev in je bil primoran, pošiljati otroke v nemško šolo, postopalo bolj vljudno, ko pridejo v domovino. Namesto da bi z vljudnostjo skušali pridobiti nasprotnike, ga pa še pehajo lastni rojaki v nasprotniški tabor, menda zato, ker so delavskega stanu, kakor da ne bi mogli biti med delavstvom doma talenti, ki bi pozneje lahko dosti koristili svojemu narodu. To smo hoteli povedati; tisti ki nosijo zvonec, naj pa poskrbe, da se popravijo te razmere, zakaj to je bolj potrebno in važno, kakor pa zabavljati delavcem, ki sami z vso vneto skrbo, da bi dali svojim otrokom vsaj dobro izobrazbo, ko jim že ne morejo dati bogastva.

O zadnji stavki v Ajdovščini piše „Rdeči prapor“ sledeče:

Vse narodnjaško časopisje poje hvalo in slavo N. D. O., češ, kakšno zmago je pridelala delavcem v Ajdovščini. Človeka pa grabi jeza, ko vidi, kakšno hinavščino se vganja s to nesrečno stavko, v katero so nas častihlepni tržaški vodje tako po neumnem zapeljali in s kakšno hivavščino se trobi o „zmagi“, katere ni nikjer. Zakaj ne pove to časopisje po pravici, ob kakšnih pogojih se je stavka končala? Mi ne vemo o vspehih

nič drugega kakor tistih pet odstotkov letne doklade, ki bi jih bili lahko dobili že prvi teden in pa, da je bilo še nekaj na papirju, kar pa, žal, še tam ne ostane. Na papirju je bilo, da se delavci radi znanega izgreda ne bodo sodnijsko preganjali. Odkritosrčno povedano je bil ta pogoj glavni razlog, da se je delavstvo vdalo brez vsakega dobička. In tudi to je bila prazna pena, zakaj že danes je okrog sedemdeset delavcev v sodnijski preiskavi zaradi škode, napravljene v tovarni in bojimo se, da bodo drago plačali to »zmago«! Kakšne garancije so preskrbeli vodje stavke, da se izpolnijo obljube? Da — s stavko so se spravili v zagato, iz katere niso vedeli izhoda in tedaj jim je bila edina skrb, da se stavka konča in da se sami rešijo sitnih opravkov. Kaj bo z delavci, jim je bila zadnja briga. Sedaj so se začele ajdovskim delavcem odpirati oči in izprevideli so, kam jih je pripravila N. D. O.

Ajdovski delavec.

Jasno je, da hoče N. D. O. delati le reklamo zase, ko pa pogori, morajo ubogi zaslepljeni delavci trpeti škodo. Morda jih je to spametovalo, da se ne bodo več dali takim vetrnikom voditi za nos, ter pristopili socialni organizaciji, ki edina deluje resno in dosledno le v blagor delavcev. N. D. O. pa lovi sklepe miši, da jih zamore izrabljati v svoje namene ter z njihovi vprizarjati komedije v zabavo podjetnikov in v škodo delavcev.

Zveza med tatovi, policijskimi organi in kaznil. čuvaji v Trstu. Te dni se je razkrila v Trstu značilna zveza med tržaškimi tatovi, čuvaji v kaznilnici in organi policije. Policijski oficijal Titz je dognal, da so nekateri kaznilnični čuvaji posredovali med posamičnimi jetniki in njihovimi tovariši od zunaj. Vsled tega odpustili so iz službe enega osumljenega čuvaja, eden čuvaj se je pa ustrelil. Tržaški listi pišejo, da sta bila v zvezi z veliko tržaško tatinsko družbo tudi en policijski komisar in en višji uradnik. Najnovejša poročila poročajo, da je bil s tatovi in vlomilci v zvezi R. Pasquali, policijski komisar ekspoziture na državnem kolodvoru. — Čudno pa je, da hodi ta vest že ves teden po časopisju, policija pa ne pravi ne bev ne mev!

Ustanovitev železniških delavnic se je leta in leta smatrala za velikansko pridobitev, ki bi koristila Ljubljani sploh, posebno pa njenim trgovcem in obrtnikom. Gospod Hribar se je pobahal, kjerkoli je mogel, da je Ljubljani pridobil delavnice in smatral je to za tak uspeh, da je že govoril o gotovem dejstvu, ko je vsa stvar še visela v zraku. Vse občinstvo se je naučilo, smatrati te delavnice za veliko korist. Toda tepci smo bili. Več smo bili norci, tudi Hribar je bil slep. In šele zizibambule so morali priti na svet, da nam odpro oči in nam pokažejo — nacionalno nevarnost. Z železniškimi delavnicami se ne bo pospešila industrija, ne bodo dobili trgovci in obrtniki novega zasluzka, ne bo odprta prilika, da bi delavci prišli do kruha; ampak — to čudovito tajnost so razkrili zizibambule — „zlasti z ustanovitvijo ces. kr. železniških delavnic“ se pripravljala nemštvo — pot. Taka je globokoumna zizibambulska modrost. Podobna je seveda katoliško-klerikalnim modrostim, ki jih normalen človek ne more razumeti. Ampak tu se ne da pomagati. Treba je le, da ostanejo zizibambule konsekventni železniške delavnice pripravljajo nemštvo pot; torej jo še bolj pripravljajo železnice sploh. Zizibambule zagreše torej neodpušten naroden greh če ne odpravijo s slovenskega sveta vsega, kar more pospešavati nemštvo. Ergo: Proč z južno železnico! Proč z državno železnico! Proč z vsemi lokalnimi železnicami! Proga v Trst je nacionalno nevarna; gorenjska proga je nacionalno nevarna; vrhniška proga je — itd. Torej: Na delo, pa odpravite vse železnice s slovenskih

tal in kadar ste dokončali delo, odprite na stečaj — vrata na Studencu.

Vršili so se sledeči shodi

in zborovanja

Iz zborovanja prožnih delavcev v Ljubljani dne 2. avgusta t. l. Tega zborovanja se je vdeležilo preko 300 prizadetih delavcev. Centralo sta zastopala, železničarski tajnik sodr. Jos. Kopač iz Trsta in pa centralni tajnik sodr. Weigl z Dunaja. Pričujoč je bil tudi strokovni tajnik za slovenske dežele sodr. Anton Kristan iz Ljubljane. Vsi zborovalci so se navdušeno izrekli za stavko. Ker se pa z ozirom na malo število organiziranih delavcev te stroke se pa še nikakor ne more oslanjati z gotovostjo na tako število delavstvo in se vodstvo gibanja hoče na drug način prepričati, jeli bode mogoče sklep, ki ga bode to delavstvo sprejelo realizirati ali ne. Zato se je na tem zborovanju sklenilo, da se tretje in konečno zborovanje skliče na delavnik in ne več na nedeljo in ne več na nedeljo in to semo zato, da se izkaže, koliko njih ima pogum v boju za izboljšanje svojega materialnega stanja, pustiti tudi delo in priti na shod, in se sličnih zborovanja ne vdeležiti samo takrat, kadar je prost. Iz vdeležbe, kakoršna bode na delavnik, se bode še-le moglo sklepati na ono navdušenost, ki bode podlaga boju, iz katerega se delavstvo na progi mora vrniti zmagonosno.

Nadalje se je glede glasovanja za stavko sklenilo, da se mora izjaviti vsak posamezni delavec, jeli za stavko, ali pa je proti njej. Odposlale so se posameznim zaupnikom za to prirejene podpisovalne pole, na kateri ima vsak prožni delavec svojo izjavo da-li je proti stavkanju ali pa za stavkanje podpisati. Če bode iz tako nabranih podpisov razvidno, da so $\frac{3}{4}$ delavcev za stavko tedaj še-le se bode tudi sklenilo, da se stopi v stavko. Pri tej kategoriji, ki je danes še tako maloštevilno organizirana je pač treba vseh varnostnih naredb predno se stori odločilni korak, predno se prične boj z najskrajnejim sredstvom, s stavkanjem.

Vendar pa se je na zborovanju sklenilo ob enem poskusiti še en mirovni korak, poslati namreč pred začetjem boja na Dunaj k stavbenemu nadsvetniku gosp. Pichlerju delegacijo prožnih delavcev. Ta deputacija naj poskusi dne 14. julija t. l. omehčati g. Pichlerja s tem, da mu prikaže resnost položaja prožnih delavcev na jedni strani in nevarnost, ki preti južni železnici, na drugi strani. Če bi g. Pichler tudi tem delegatom odrekel vsako udovoljenje upravičenih delavskih zahtev, tedaj, bodo isti brzojavnim potom obvestili zaupnike posameznih sekcij, kateri slednji bodo potem proklamirali »štrajk«.

V deputacijo so se izvolili za vsako sekcijo po trije deputatje in sicer so bili izvoljeni za mariborsko sekcijo Jakob Ambrož, Vincenc Steinmetz in Karol Zvir; za sekcijo Celje Alojz Vernik; za Zidan most Franc Ribič, Franc Kosem in Janez Nepošlan; za Ljubljano Miha Zupančič, Josip Ograjšek in Fran Stojc; za Sv. Peter Anton Ambrož in Fran Hiti; za Trst Jernej Reja in Alojz Visintin.

Dne 8. t. m. se je vršil v Št. Petru občni zbor tamošnje krajevne skupine splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva.

V novi odbor so enoglasno izvoljeni sledeči sodrugi: Rudolf Pust, predsednik; Fran Čerček, namestnik; Jakob Toličič, zapisnikar; Fran Razpotnik, blagajnik; Henrik Ostermajer, I. namestnik; Matija Srečnik, II. namestnik blagajnika; Fran Bebr in Josip Tomšič, preglednika računov; Anton Princ, knjižničar; Fran Pesek, Ivan

Istenič, Karol Gerdina, Fran Tramšek in Ivan Roter odborniki.

K tretji točki dnevnega reda je povzel so. Kopač besedo. Poročal je o stanju gibanja delavcev na progih. Bodril je navzoče k vstrajnemu in plodonosnemu delovanju, da postane organizacija močna, ker le na ta način bo mogoče kaj doseči.

Dne 11. t. m. se je vršil v delavskem domu ulica Boschetto 5, občni zbor krajevne skupine Trst II.

V novi odbor te skupine so enoglasno izvoljeni sledeči sodrugi: Promitzer predsednik, Perneg I. podpredsednik, Tvrđdy II. podpredsednik, Pregelj I. zapisnikar, Mokra II. zapisnikar, Kurnik III. zapisnikar, Fran Konič, blagajnik, Stenovič, Kampfer, Trolc, Probst, Tuma, Zuanič, Besolik podblagajniki; Čokl, Čadež in Ipavec knjižničarji; Tomšič, Vajdič, Moratti, Vodenak, Počivaušek, Frank, Martinc, Wirtitsch, Čec, Harmel, Tenk, Kogl, Kreuzer, Fromm, Schoss, Parletič, Grile, Vertošek, Kolbič, Tanzig, Bertoud, Kišvarda, Marchl, Zink, Steller odborniki.

K tretji točki dnevnega reda, v kateri se je razpravljalo o raznih važnih vprašanjih glede gmotnega stanja uslužbencev na postajah, kakor tudi v zadevah organizacije, je povzelo več sodrugov besedo.

Dne 12. t. m. se je vršil na vrtu gostilne „International“ v Ljubljani izredni občni zbor krajevne skupine Ljubljana splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva.

Shod je bil dobro obiskan. Sodrugi Skorjanec pozdravi narzoče in naznani, da je bil prisiljen shlicati izreden občni zbor radilega, ker je z delom tako obložen, da mu ni mogoče več obe funkciji opravljati, brez škode za eno, ali drugo. Zastopstvo v personalni komisiji absorbira ves njegov prosti čas.

Po kratki debati se izvoli volilni odbor, obstoječ iz zastopnikov vseh kategorij ki naj pri tretji točki dnevnega reda predlaga nov podružniški odbor.

Nato poroča sodrugi Petrič o bodočih nalogah železničarske organizacije spodbujajoč narzoče k slogi, ki je predpogoj zboljšanja položaja. Potem je govoril še sodrugi Kopač iz Trsta ki je opozarjal narzoče na predstoječi boj delarcev na progih. Dakazoval je kako težko je za kako stroko kaj doseči, če ni med pripadneži zato potrebne sloge. Zbor je govornikom glasno pritrjeval. Pri drugi točki je sodrugi Kopač v imenu volilnega odbora predlagal nov odbor, ki sestoji iz sledečih sodrugov: Predsednik Gec Ignac, I. namestnik Kopitar Fran, II. namestnik Pasterny; blagajnik Strmšek, Klun; namestniki Kanobl, Hirs, Ostanek Drobež, Jerin in Čop zapisnikarja: Jelli in Pušnik; knjižničarja: Pohl in Eiberger, pregledovalca računov: Avčar in Vilhar; v odbor pa Kokolj, Štajer, Galè, Zupan, Gasparič, Peruzzi, Mauser in Sedej. Predloženi odbor je bil enoglasno sprejet. Sodrugi Skorjancu se je soglasno izrekla zahvala za njegovo dosedanje neumorno delovanje.

Na to se priglasi k besedi sodruginja Spreicer, ki je v kratkih in jedrnatih besedah v obeh jezikih označila malobrižnost železničarskih žen za organizacijo. Žena naj spodbuja moža k vstrajnosti, ker ravno ona je tista, ki občuti najtežje izkoriščevanje; neznosna draginja prekrižuje vse račune gospodinje. Kje imate vaše žene, neveste, sestre, zakaj niso narzoče? — je vskliknila. Poprimite se tudi tukaj dela — če hočete doseči rpeñ. Nardušanje je priklopelo na vrhunec.

Ko se je navoizvoljeni predsednik v zbranih besedah zahvalil za podeljeno mu

zaupanje, je zaključil shod ob 1/2 11 uri zvečer.

Na letošnjem občnem zboru krajevne skupine Jesenice so bili izvoljeni v novi odbor sledeči sodrugi in sicer: predsednikom: Josip Pintar, skladišni nadglednik na Jesenicah hšt. 30; namestnikom Anton Saršek, portir na Jesenicah, hšt. 133; zapisnikarjem Lovrenc Krotendorfer, skladišni nadglednik na Jesenicah, hšt. 105; namestnikom Josip Schleschitz, prožni čuvaj na Jesenicah štev. 95; blagajnikom Pavel Groznik, portir na Jesenicah, hšt. 114; podblagajnikom Josip Sbašnik, strojevni kurjač na Jesenicah, hšt. 130, Karol Sausin, kontrolni čuvaj v Hrušici, hšt. 56 in Fran Čimžar, prožni delavec na Jesenicah, hšt. ; knjižničarjem Ivan Omann, I. premikač na Jesenicah, hšt. 89; namestnikom Ferdinano Karbnig, premikač v Hrušici, hšt. 81; blagajničnim kontrolorjem Friderik Trattner, placmojter na Jesenicah, hšt. 87 in Karol Gabriel, snažilec vozov na Jesenicah hšt. 87; odbornikom: Josip Mrak, tesar v Kranjski gori, Anton Glinig, postajni delavec na Jesenicah, Gašper Feuerabend, postajni čuvaj na Dobravi, Ivan Omann, II. postajni čuvaj na Jesenicah in Josip Ložar, delovodja pri premogu na Jesenicah; namestnikom: Alojzij Prestar, delavec pri premozu na Jesenicah, Karol Eherer, prežni delovodja v Hrušici, Ivan Amroš, postajni delavec na Jesenicah in Josip Bogataj, ogibni čuvaj na Jesenicah.

RAZNE STVARI

Ali narašča izkoriščevanje delavcev? To vprašanje, ki se zanikuje od več strani, nam pojasnijo sledeče številke: pri železnicah v Zedinjenih državah v Severni Ameriki se je pomnožilo število nastavljenecv in delavcev (brez ravnateljcev) od l. 1897 do 1902 od 814.756 na 1.169.460, teh plača od 446.609.616 dolarjev na 653.447.162 dolarjev. Povprečna plača je tedaj narasla od 548.15 dolarjev na 544.02 dolarjev, to je za 1 odstotek. Ne kaže-li to da se beda zmanjšuje? V ravno tem času so poskočile cene živil za 30 odstotkov, toraj se je položaj železniških uslužbencev absolutno poslabšal. Istotako se je pomnožilo njih izkoriščevanje, to je, razmere med plačo in čezvrednostjo, kakor tudi čisti dobiček, ki se ne strinja z čezvrednostjo. Dobiček teh železnic je poskočil v omenjenem času od 369.565.009 na 610.131.520 dolarjev. Ako primerjamo te številke s plačo, tedaj vidimo, da je plača narasla za 206 milijonov, 46 odstotkov (število delavcev je naraslo za 45 odstotkov), mej tem ko je narasel dobiček za 240 milijonov, to je 65 odstotkov. Primera med plačo in dobičkom je bila l. 1897 447 : 370 = 100 : 83 l. 1902 pa 610 : 453 = 100 : 93. Izkoriščevanje je naraslo od 83 na 93 odstotkov, tedaj za celih 10 odstotkov.

Električni obrat pri državnih železnicah.

O raznih izjavah železniškega ministertva o prehodu k električnemu obratu nekaterih prog avstrijskih državnih železnic se poroča, da so največje zapreke na elektrotehničnem polju. In v teh zopet prevladuje preračunanje potrebnih sil za vse v okrožju vodnih sil ležeče proge v skupni dolgoti 4000 kilometrov, kakor tudi splošni načrt vlakopospeševalne službe, v kolikor je nov ter zahteva prenapredbo obstoječih razmer.

Nadalje pa tudi postavljanje podrobnih načrtov za iste proge omenjenega okrožja, ki jih je treba za električni obrat v prvi vrsti vpoštovati radi strmin, prerovov, bližine vodnih sil in zadostne vporabe, tedaj iz tehničnih in gospodarstvenih ozirov. Splošne studije in preračunanje potrebnih

sil bode v glavnih potezah še to leto izvršeno. Od podrobnih načrtov je že izgotovljen oni, ki se tiče prometa na progih Opčina—Trst in za premikaško službo na tržaškem državnem kolodvoru. Nadalje je v delu načrt za Arlsko in Bohinjsko železnico in pa za železnico čez Karavanke.

Posebne proge, za katere se bodo najprej uvedel električni promet, so sledeče:

	Dolgost v kilometrih	Največja strmina
1. Inomost-Lindav (arlska železnica s poststranskimi progami) Feldkirch-Buchs in Bregnica-S. Marjeta	233	31,4 ⁰ / ₀₀
2. Št. Vid na Glini-Jesenice-Trst (drž. žel. v Karavankah in Bohinjska žel. z nadaljevanjem do Trsta)	204	27 ⁰ / ₀₀
3. Trst drž. kolodvor Herpelje-Kozina	23	32,7 ⁰ / ₀₀
4. Trst drž. kolodvor-S. Sobota	5	13,2 (28,4 lokal.)
5. Trst drž. kol. - Buje (ozkotirna)	59	31,4 ⁰ / ₀₀
6. Trst drž. kol. - prometni kolodvor v Barkovljah	5	2 (28,4 lokalna)
7. Gorica - Ajdovščina (Vipavska železnica)	27	15
8. Bolcan-Meran in Meran - Mals	91	28
9. Mals - Landek (še ni dodelana)	89	25
10. Schwarzach-St. Vid-Spital-Milstatsko jezero - Beljak - Pod Rožčico (železnica čez Ture in nje nadaljevanje)	137	26,7
11. Stainach - Irding - Attnang - Puchheim	107	25
	980 kilometrov	

Te proge obsegajo tedaj četrti del vseh prog, ki se nameravajo v bližnji prihodnosti opremiti z električnim obratom. V slučaju, da se začne na omenjenih progah graditi v to svrhu, se bodo razen teh delali po možnosti tudi še drugi načrti za proge, ki jih nismo omenili.

Našim poročevalcem!

1. Piši razločno in jasno! Poseb imena in številke, ker rokopis ni uganka. Tudi ne moreš zahtevati od stavca, da še le ugane, kar bi moral gladko čitati.

Piši s črnilom! Oziraj se vendar tudi na zdravje drugih, ne samo na svoje. S svinčni kom pisani rokopisi kvarijo oči uradniku in stavcu.

3. Popiši samo eno stran papirja! Ker na ta način se gotovo ničesar važnega ne izpusti.

4. Piši čisto slovensčino! Ne pozabi, da je tvoj materini jezik slovenski, ter izpusti tuje besede, ki jih morebiti niti sam ne razumeš. Kako bi zamogel še-le pričakovati, da jih drugi razumejo.

5. Poročaj samo to kar je za večino zanimivo! Brez pomena je, če kdo poroča, da je dne 31. pretečenega meseca točno ob 8. uri 41 min. otvoril sejo so. ta ali oni, ker je bil predsednik J. J. zadržan, ki prišel še-le k zadnji točki dnevnega reda, ter je zaključil sejo ob 9. uri 11 min.

6. *Poročaj kratko in jedrnat!* Povej v kratkih stavkih vse, kar je zanimivega, ker je veliko razločnejše, kakor če kdo pripoveduje celo roparsko povest.

7. *Ogibaj se žaljivih izrazov!* Urednik jih itak mora prečrtati. Z mirno in stvarno besedo mnogo več opraviš, kakor z razburjenim zmerjanjem. Pomni, da spada urednik v uredniško pisarno in ne v ječo.

8. *Poročaj samo resnico!* Ker je urednik za poročila odgovoren, moraš mu tudi omogočiti, da se sme zanašati na te.

9. *Predelaj samostojno kar slišiš ali čitaš!* Ne kiti se s tujim prerjem. Če najdeš kaj važnega v drugih listih, opozori na to urednika, ali pa mu pošlji dotični list, ker škarje in pop ima uredništvo samo. S tem si prihraniš sitno delo prepisovanja, kakor tudi — tatvine duševnega imetja.

10. *Ne odlašaj od pošiljanja rokopisov!* Kar je danes še važno, je lahko jutri že zastarelo in brez pomena.

Če se na ta pravila oziraš, skrbiš obenem za list, da postane vedno bolj zanimiv in da se vedno bolj vpošteva, ker ti vendar ne more biti vse jedno, ali ga kdo čita ali ne.

Vsem krajnim skupinam in vplačevalnicam tržaškega tajništva „Splošnega prav. in strokovnega društva za Avstrijo“, na znanje!

Vodstva kr. skupin in uplačevalnic, se prosijo, da se radi shodov, za katere želé govornike, najmanj en teden pred nameravenem shodom obrnejo na železničarsko tajništvo v Trstu ulica Boschetto 5. Inače ob najboljši volji, ne moremo vstreči željam sodrugov.

Železničarsko tajništvo.

Pozor sodrug!

Podružnica **Zidan most** priredi v torek 17. avgusta t. l. ob 8 uri zvečer v gostilni **Moserja** javni železničarki shod na katerem bodeta govorila sodruga **Weigl** in **Kopač**. Dolžnost vsakega sodruga je, da pride na ta shod. Od 6. ure naprej je pogovor s sodrugom **Weiglom**. Če ima kedo kaj posebnega, se lahko ž njim dogovori. *Odbor.*

Spodnja Šiška. Člani, kateri imajo knjige iz knjižnice, so naprošeni, da prinesejo tekom mesece avgusta knjige nazaj, da bo mogoče iste urediti.

Knjige se izdajajo vsako **nedeljo** od 10. ure do 12., tudi mesečni prispevki se sprejemajo istočasno.

Želeti bi bilo, da bi člani bolje obiskovali društveni lokal nego da podpirajo nasprotnike.

Če je o kakšni zadevi razpravljati se razpravlja tam in ne po drugih gostilnah kjer se prodajajo **Naše Domače Ovce**.

Iz „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“ se nam piše: V zalogi naše družbe imamo že vse polno brošur, ki pouče vsakogar o socializmu, klerikalizmu, o narodnostnem vprašanju i. t. d. Železničarji bi morali biti čili odjemalci vseh teh brošur. Zato opozarjamo vnovič, naj se sodrugi železničarji bolj pogosto obračajo na Del. tisk. družbo v Ljubljano, ki jim bo vedno preskrbela po ceni dobrega berila. V krajih kot je Celje, Trst, Gorica imamo svoje kolporterje, ki bodo tudi radi postregli z vsemi našimi brošurami. Imena kolporterjev se izvedó povsod

pri organizaciji! — Želeti bi bilo dalje, da bi se tudi več železničarjev oglasilo za člane „delavske tiskovne družbe v Ljubljani“. Pristop 1 K — delež 25 kron. Sedež „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“ je v Selenburgovih ul. 6./II.

Delavske organizacije so v Ljubljani otvorile skupno čitalnico, ker je razpoloženih 62 strokovnih, političnih, zabavnih in znanstvenih časnikov. Sodruga železničarje opozarjamo, naj se tudi oni poslužujejo te skupne čitalnice, ki je v Selenburgovih ul. 6./II — zraven glavne pošte!

Strokovno tajništvo v Ljubljani ima sedaj sedež v Selenburgovih ul. 6./II. — Tam je tudi pisarna „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ter sedež 12 strokovnih organizacij!

Razprave VII. zborna jugoslovanske socialne-demokracije. V založbi Delavske Tiskovne Družbe v Ljubljani je izšel zapisnik o razpravah letošnjega strankinega zborna. Lična knjižica obsega 112 strani. Sestavljena je po stenografičnem zapisniku ter podaja v pregledni obliki referate in razprave vseh treh dni, vse sklepe, imenik delegatov in novi pravilnik stranke; dodan je tudi brnski narodnostni program. Kujiža je torej neobhodno potrebna vsakomur, ki hoče poznati strankino življenje, zlasti pa vsakemu sodrugu, ki hoče bodisi tudi v najožjem krogu delovati agitatorično. Z ozirom na obsežnost se lahko pravi, da je cena 60 vinarjev zelo nizka. Vsem sodrugom, ki se zanimajo za notranje delo in za razvoj stranke, priporočamo zapisnik najtoplejše. Naroča se pri Delavski Tiskovni Družbi, Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Krajevna skupina Sv. Peter na Kranjskem naznanja cenjenim sodrugom, da se je društvo preselilo v gostilno „Pri Reškem mestu“, po starem „pri Lavrenčiču“. Priporoča se vsem sodrugom, da obiskujejo to gostilno, kadar se mudijo Sv. Petru. Dobra pijača in sveže jedi, gorke in mrzle so vedno na razpolago.

Listnica upravnštva!

Cenjeni sodrug!

V svrhu hitrejšega izvrševanja administrativnih poslov naj cenjeni funkcionarji krajevnih skupin blagovolijo vpoštevati sledeča navodila, se na tanjko po njih ravnati in nam s tem olajševati preobilno delo.

Vse dopise, tičočee se admipistrativnih poslov glede listov „Železničar-ja“, „Eisenbahner-ja“ ali „Kolezar-ja“ in naj ti dopisi obsežajo naročitve, reklamacije, naznanila o premenitvi stanovanj, denarne pošiljatve bodiskoje vrste i. t. d., je pošiljati centrali na **DUNAJU V. Zentagasse 5** ne pa v **TRST. Ravno** tako je naročati pri centrali, tudi vse tiskovine in druga pomožna sredstva, potrebna v občevanju s centralo.

Pri sprejemanju novih članov se imajo stanovske pole, namenjene za centralo, le-tej takoposlat in pri prihodnjem obračunu tudi obračunati. Tako bodo na novo vstopli člani list prejedobili in bodo reklamacije izostale.

Na stanovskih polah, ki se pošlejo centrali, je tudi zabeležiti, jeli naj se list pošilja v „paketu“ ali pa „posebej“.

Naročitev listov za pošiljatve v paketu ima dospeti v naše roke najkasneje do 9. in do 19. vsakega meseca.

Če je član prestopil iz jedne skupine v drugo, se ima vselej naznaniti tudi prejšnja skupina kakor tudi članova številka, ki jo je imel v tej skupini. — V slučaju prestopa iz bratske organizacije pa je poslati tudi staro člansko knjižico.

Objednem opozarjamo blagajničarje krajevnih skupin nato, da je pošiljatev listov v paketu

kot tako zaračunati le tedaj z 32 vinarji, ako je v paketu najmanj ali

56 izvodov „Železničarja“
32 „Eisenbahner-ja“ ali
36 „Kolejarz-a.“

Vse pošiljatve, ki vsebujejo manj listov, je zaračunati s 36 vinarji, in sicer tudi tedaj, ako se je poslalo pod jednim samim ovitkom, ker se na poštini more prihraniti le pri gorij omenjenem številu izvodov.

Admmistracija „Der Eisenbahner“.

Nabiralci podpisov za peticijo, pozor!

Oni železničarji, ki so bili od centrale poverjeni, ali so prevzeli svojevoljno nalogo, nabirati med svojimi tovariši podpise za peticijo avstrijskih državnih železničarjev, glede socialnega zavarovanja, so prošeni, da se požurijo, podpise čimpreje skupijo jih pošljejo takoj centrali, da jih pripravi za predložitev državni zbornici.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar** in **Rdeči Prapor**.

PRIPOROČILO

Sodrugom, ki prihajajo v Ljubljano se priporoča

Restavracija „INTERNATIONAL“

ob Resljevi cesti št. 22

v neposredni bližini južnega kolodvora

Vedno sveže pivo, dobra dolenjska vina, kakor tudi gorška in mrzla kuhinja

Na razpolago je lep senčnat vrt s kegljiščem in vsi slovenski ter nemški in italjanski delavski listi.

Na prijazen poset vabi

Marija Petrič
restavratorka

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Kopač**.
Tiska **Dragutin Priora** v Kopru.